

2012MME52 bijlage

Stand van zaken Provinciaal Programma Luchtkwaliteit (PPL), Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (NSL) en Netwerk Air-Quality Initiative of Regions (AIR) 2011

Programmamanager	Liesbeth van Holten
Datum	27 februari 2012
Teamleider	Frank Bles
Gedeputeerde	Gedeputeerde dhr. De Vries

Inleiding

Doel: informeren bestuur over de stand van zaken van de projecten luchtkwaliteit.

Afbakening: We geven met dit overzicht inzicht in de stand van zaken van de projecten en activiteiten waarvoor we bijdragen vanuit luchtkwaliteitsbudget (PPL en NSL subsidie rijk). De rapportage geeft nadrukkelijk niet het complete overzicht van alle inspanningen van de provincie Utrecht die een positief effect hebben op de luchtkwaliteit. Zowel mobiliteitsbeleid, vergunningverlening & handhaving en ruimtelijke ordening worden in deze rapportage dus buiten beschouwing gelaten. Er liggen evenwel vanuit de luchtkwaliteit belangrijke relaties met deze beleidsvelden. Zo is in het Strategisch Mobiliteitsplan Provincie Utrecht+ (SMPU+) één van de aandachtsgebieden het verminderen van de negatieve effecten van verkeer en vervoer op de kwaliteit van de leefomgeving (naast bereikbaarheid en veiligheid). Onderdelen hiervan zijn het stimuleren van het gebruik van de fiets en het OV en mobiliteitsmanagement. Voor de stand van zaken van het SMPU+ wordt verwezen naar de Tussenbalans 2010. In 2012 vindt de volgende actualisatie van het SMPU+ plaats. Een ander belangrijk spoor is het voorkomen van luchtverontreiniging via vergunningverlening & handhaving en goede ruimtelijke ordening.

Samenvatting

Groen

PPL:

Vanaf 14 december 2008 voldoen de streekbussen uit de provinciale concessie aan de EEV (Enhanced Environment friendly Vehicles)- norm, die strenger is dan de geldende Europese normen.

De doorstroming op de Cuneraweg in Rhenen is verbeterd, waardoor de luchtkwaliteit en leefbaarheid voor de omwonenden is verbeterd.

Vanuit het project Alternatieve vervoerswijzen is fietsen naar de winkel en het werk gestimuleerd. Eind 2012 is het projectplan snelladen vastgesteld in GS.

De doelstelling “realiseren 8 Groengasvulstations” lijkt haalbaar binnen de projectperiode (voor 2014). Voor het behalen van de doelstelling “realiseren 2.500 tot 3.000 Groengasvoertuigen” is meer tijd nodig (het project hoeft niet langer door te lopen, maar vervanging van het wagenpark is een proces dat tijd nodig heeft, ook na afloop van het project).

NSL:

Het NSL wordt uitgevoerd en gemonitord zodat we indien nodig kunnen bijsturen en op tijd voldoen aan de normen. De provincie Utrecht doet dit in nauwe samenwerking met andere overheden. Wij leveren als wegbeheerder zelf gegevens aan en motiveren gemeenten om ook een kwalitatief goede bijdrage te leveren.

AIR:

Eind 2011 is het Memorandum of Understanding in P4-verband ondertekend. De activiteiten in 2012 zijn het opstellen van een position paper en bijdragen aan politieke conferentie. De inzet van de P4 voor het position paper is: beter Europees bronbeleid, geen versoepeling normen, betere afstemming tussen EU-luchtbeleid, EU-sectorbeleid en lokaal beleid, uitwisseling best practices luchtkwaliteitsmaatregelen en wetenschappelijke inzichten.

Middelen

Groen

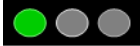
Vanuit het NSL zijn door het Ministerie van I&M (voorheen VROM) middelen toegekend aan de provincie Utrecht voor uitvoering van lokale luchtkwaliteitsmaatregelen. De rijksmiddelen zijn deels ingezet voor het Provinciaal Programma Luchtkwaliteit (PPL). Het Ministerie doet voor deze financiering een beroep op de gelden uit het Fonds Economische Structuurversterking (FES). In juni 2006 heeft de regio Utrecht in het kader van het NSL € 6,2 miljoen van het rijk ontvangen uit de eerste tranche FES. Hiervan was € 1,2 miljoen bestemd voor de provincie Utrecht, € 2,5 miljoen voor het BRU en € 2,5 miljoen voor de gemeente Utrecht. Gedeputeerde Staten van de provincie Utrecht hebben besloten de rijksmiddelen vanuit FES-2, FES-3 en FES-4 (resp. € 7,7 mln, € 23,1 mln en € 31 mln) geheel beschikbaar te stellen voor projecten en maatregelen in de gemeente Utrecht.

Binnen het PPL zijn vier projecten benoemd, namelijk doorstromingsmaatregelen/dynamisch verkeersmanagement, alternatieve vervoerswijzen, schoner openbaar vervoer via concessieverlening en rijden op Groengas in Utrecht. De eerste twee projecten worden gefinancierd vanuit de € 1,2 miljoen beschikbaar gestelde FES-middelen uit de eerste tranche, de laatste twee vanuit de algemene middelen van de provincie. Tot nu toe zijn de middelen als volgt toegezegd of verplicht voor de vier projecten:

- doorstromingsmaatregelen/dynamisch verkeersmanagement: € 227.000,-
- alternatieve vervoerswijzen: € 943.000,-
- schoner openbaar vervoer via concessieverlening: €1.760.000,-*
- rijden op Groengas in Utrecht: €1.200.000,-

*Bij het vaststellen van het PPL heeft PS besloten om maximaal €3.360.000 ter beschikking te stellen voor de concessie voor OV als dekking van de meerkosten van de EEV-norm. Het bedrag van €3.360.000 was gebaseerd op de meerkosten van aardgasbussen. Uiteindelijk zijn het schone dieselbussen geworden, waardoor de meerkosten voor de schone concessie lager zijn uitgevallen. Dit verklaart het verschil tussen de twee bedragen.

Provinciaal Programma Luchtkwaliteit (PPL)		Volgende actie
<p>Doorstromingsmaatregelen</p> <p> Groen</p>	<p>Verkeersopstoppingen veroorzaken meer luchtverontreiniging dan verkeer dat doorrijdt. Voorstellen voor een betere doorstroming worden vaak ingebracht om de bereikbaarheid te verbeteren of de stagnatie van verkeer op te heffen. Met dit project is een extra motief ingebracht om doorstromingsmaatregelen te treffen. De uitgevoerde strategie bestond uit twee onderdelen:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Toepassen van de Solve maatregelenmix van het CROW in het werkproces wegontwerp van de provincie. Solve is het programma Snelle Oplossingen voor luchtkwaliteit en verkeer van het CROW. De Solve maatregelenmix helpt bij het kiezen van verkeersmaatregelen die de luchtkwaliteit op lokaal niveau verbeteren. De maatregelenmix geeft inzicht in de werking, effectiviteit en kosten van de verschillende maatregelen zodat per situatie bepaald kan worden welke maatregelen het beste aansluiten. De Solve maatregelenmix is als pilot toegepast bij een project op de N201. De resultaten waren positief. De maatregelenmix wordt indien relevant vaker toegepast. 2. De provincie heeft in kaart gebracht op welke maatregelen bij welke wegvakken effectief zijn om de doorstroming te verbeteren. Het onderzoek is uitgevoerd voor alle wegen (hoofdwegennet, provinciale wegen en gemeentelijke wegen). Het onderzoek is beschikbaar gesteld aan Rijkswaterstaat Utrecht en de Utrechtse gemeenten. Ook voor de provincie is nader bekeken voor welke wegvakken doorstromingsmaatregelen de luchtkwaliteit kunnen verbeteren. Omdat de luchtkwaliteit sinds de vaststelling van het PPL al aanzienlijk is verbeterd door het schoner worden van het verkeer, was het aantal kansrijke wegvakken beperkt. Gekozen is om vanuit het PPL bij te dragen aan verbetering van de doorstroming op de Cuneraweg in Rhenen, waardoor de luchtkwaliteit en leefbaarheid voor de omwonenden is verbeterd. 	<p>Afronden project.</p>

Provinciaal Programma Luchtkwaliteit (PPL)		Volgende actie
<p>Alternatieve vervoerswijzen</p> <p> Groen</p>	<p>Dit project wordt uitgevoerd met de gemeenten en regiopartners. Het project is enerzijds gericht op de vermindering van het vermijdbare gebruik van personenauto's in de provincie Utrecht en anderzijds op het stimuleren van het gebruik schoner vervoer. Binnen het project zijn/worden de volgende twee deelprojecten uitgevoerd:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Stimuleren fietsgebruik voor korte ritten (tot circa 7,5 km) <p>Voor het onderdeel fietsen naar de winkel is de campagne Met Belgerinkel naar de Winkel ondersteund. Aan deze campagne hebben 12 Utrechtse gemeenten mee gedaan.</p> <p>Voor het onderdeel fietsen naar het werk is samen met de voormalige afdeling Mobiliteit een beleidsplan fietsen naar het werk gemaakt en in uitvoering gebracht. Het plan richt zich op 2 speerpunten: infra-structuurverbetering en gedragsverandering via de campagne Rij 2 op 5. De campagne Rij 2 op 5 is opgezet samen met de Fietsersbond, Fietsfilevrij en met de gemeenten en de regio BRU. De campagne is vanuit luchtkwaliteitsbudget ondersteund.</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Elektrisch snelladen <p>Door het faciliteren van de infrastructurele randvoorwaarden voor het snelladen van elektrisch rijden krijgt de uitrol van snellaadpalen in de provincie Utrecht een extra impuls. Hiermee wordt een bijdrage geleverd aan het versnellen en opschalen van het elektrisch rijden in Nederland en in het bijzonder in de provincie Utrecht, met als uiteindelijk doel een betere luchtkwaliteit, minder CO₂-uitstoot, een betere gezondheid, energieonafhankelijkheid en het stimuleren van nieuwe bedrijvigheid en kenniseconomie rond elektromobiliteit. Het beoogd resultaat van het project is de plaatsing van circa 8 snellaadpalen in 2012/2013 door geselecteerde bedrijven / organisaties.</p>	

Provinciaal Programma Luchtkwaliteit (PPL)		Volgende actie
<p>Schoner openbaar vervoer</p> Groen	<p>Het openbaar vervoer in de provincie is de afgelopen jaren uitgebreid en veel schoner geworden. Vanaf 14 december 2008 voldoen de streekbussen uit de provinciale concessie aan de EEV (Enhanced Environment friendly Vehicles)- norm, die strenger is dan de geldende Europese normen. Dit levert een forse verbetering van de luchtkwaliteit op langs wegen waar veel bussen rijden. Een schone EEV dieselbus stoot 40% minder stikstofoxiden en 75% minder van fijnstof uit dan de oude dieselbussen. Vooral in de steden zijn de directe voordelen groot. Daar waar de meeste mensen wonen en werken is de winst voor de volksgezondheid het sterkst.</p> <p>Deze maatregel betreft alleen de streekbussen waarvoor de provincie concessieverlener is. De concessie voor de overige bussen wordt per december 2012 uitgevoerd door het BRU. De aanbestedingsprocedure voor de concessie loopt nog. Het BRU heeft een maatregel schoner maken van bussen opgenomen in het NSL.</p>	<p>Niet van toepassing, project is afgerond.</p>
<p>Rijden op Groengas in Utrecht</p> Oranje	<p>Er zijn nu vier Groengas- of aardgastankstations in de provincie Utrecht: in Amersfoort en Utrecht (Groengas) en in Nieuwegein en Harmelen (aardgas). Een vijfde Groengastankstation, in Amersfoort De Wieken Vinkenhoeft, is in aanbouw. Verder zijn gesprekken gaande met verschillende partijen over realisatie van nog drie Groengas- of aardgastankstations in de provincie Utrecht.</p> <p>De provincie heeft aan 48 partijen subsidie verleend voor de aanschaf van 88 voertuigen die rijden op Groengas. Voor deze subsidie was totaal € 400.000,- beschikbaar. Met de aanvragen die nog in behandeling zijn, wordt het subsidieplafond bereikt. Het doel van de subsidieregeling was het geven van een impuls aan het rijden op Groengas, daarna moet de markt het zelf oppakken. In totaal zijn er in de provincie Utrecht nu 65 bedrijven bekend die rijden op Groengas, met ruim 300 voertuigen. De verwachting is dat het aantal Groengasvoertuigen de komende jaren volgens een S-curve zal groeien tot 2.500-3.000 Groengasvoertuigen in de provincie Utrecht in 2015.</p> <p>Een groot deel van het eigen wagenpark van de provincie Utrecht rijdt op Groengas.</p>	<p>Intrekken Tijdelijke uitvoeringsverordening subsidie Aardgasvoertuigen.</p> <p>Feestelijke opening Groengastankstation Lage Weide, Utrecht.</p> <p>Bedrijvenbijeenkomst Groengastankstation De Wieken-Vinkenhoeft, Amersfoort.</p>

Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (NSL)		Volgende acties
 Groen	<p>Het NSL is een samenwerkingsprogramma van rijk, provincies en gemeenten in de gebieden waar de normen voor de luchtkwaliteit worden overschreden. Het NSL heeft twee hoofddoelen:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Het verbeteren van de luchtkwaliteit zodat overal in Nederland op tijd aan de Europese grenswaarden wordt voldaan. 2. Het bieden van ruimte voor ruimtelijke projecten en faciliteren van de onderbouwing daarvan voor luchtkwaliteit. <p>Om te waarborgen dat de luchtkwaliteitsnormen met het NSL inderdaad worden gehaald, wordt het programma gedurende de looptijd van het NSL gemonitord en indien nodig bijgestuurd.</p> <p>De provincie heeft twee rollen bij de monitoring van het NSL:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Coördineren inhoudelijke en financiële verantwoording van het NSL voor de regio. 2. Aanleveren gegevens van de provinciale wegen en de stand van zaken van de grote ruimtelijke projecten en luchtkwaliteitsmaatregelen van de provincie. <p>Ad 1. De afstemming organiseren we via het platform luchtkwaliteit en individuele gesprekken met gemeenten. Het platform luchtkwaliteit is een samenwerkingsverband met Utrechtse gemeenten, Rijkswaterstaat Utrecht, de GGD-en en de NMU. Het platform komt 2 tot 3 keer per jaar bij elkaar om kennis en kunde te delen. De monitoring van het NSL is een vast agendaonderwerp. Daarnaast komen andere actuele onderwerpen aan de orde, bijvoorbeeld blootstelling aan luchtverontreiniging in de spits, 130 km/uur en roet als indicator voor gezondheidseffecten van luchtverontreiniging.</p> <p>In totaal heeft de regio Utrecht € 68 mln subsidie gekregen van het rijk voor uitvoering van lokale luchtkwaliteitsmaatregelen. Dit is als volgt verdeeld:</p>	<p>Jaarlijks:</p> <p>Aanleveren meest recente verkeerscijfers en stand van zaken grote ruimtelijke projecten en luchtkwaliteitsmaatregelen.</p> <p>Deelnemen aan de landelijke werkgroep Monitoring.</p> <p>Organiseren platformbijeenkomst naar aanleiding van de uitkomsten van de monitoring 2012.</p> <p>Maken rapportage luchtkwaliteit 2012.</p> <p>Indien nodig bijstellen NSL (met de samenwerkingspartners).</p> <p>Verantwoorden inzet rijks gelden voor lokale maatregelen ter verbetering van de luchtkwaliteit.</p>

Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (NSL)		Volgende acties
	<ul style="list-style-type: none"> • € 1,2 mln provincie Utrecht (FES-1) • € 2,5 mln BRU (FES-1) • € 64,3 mln gemeente Utrecht (FES -1 t/m 4) <p>Ad 2. Het aanleveren van gegevens voor de monitoring van het NSL is een jaarlijks terugkerende opdracht. Hierbij vraagt vooral de aanlevering van de verkeersgegevens van de provinciale wegen aandacht. Voortschrijdend inzicht zorgt ervoor dat de aangeleverde cijfers steeds beter worden. De ProvincieBrede ModelAanpak (PBMA) moet ervoor zorgen dat het verkeersmodel van de provincie Utrecht en de verschillende verkeersmodellen van de andere wegbeheerders in de provincie beter op elkaar afgestemd zijn.</p>	

Netwerk Air-Quality Initiative of Regions (AIR)		Volgende acties
 Oranje	<p>Vele andere grootstedelijke regio's in Europa hebben net als de Randstadprovincies te maken met hardnekkige luchtkwaliteitsknelpunten en een grote uitdaging om tijdig aan de Europese normen voor luchtkwaliteit te voldoen. Daarop nemen de Randstadprovincies samen met 11 andere grootstedelijke regio's deel aan het netwerk AIR in de Europese lobby rondom de evaluatie van de Europese richtlijn luchtkwaliteit in 2013. De samenwerking is gericht op het:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Delen van informatie over best practices en wetenschappelijke onderzoeksresultaten. • Bepalen van een standpunt gericht op het Europese debat over luchtkwaliteit. • Inbrengen van een regionaal perspectief in de herziening van de Richtlijnen luchtkwaliteit (in 2013) door proactief samen te werken met EU Instellingen in het herzieningsproces. <p>Op dit moment wordt gewerkt aan het standpunt/position paper. Inzet van de Randstadprovincies is:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Geen versoepeling van de normen • EU moet bronmaatregelen treffen om luchtkwaliteit aan te pakken (bijvoorbeeld versnelde introductie Euro standaards, realistische test cycli, oplossingen voor luchtverontreiniging afkomstig van slijtage van banden en remmen, eisen aan uitstoot industrie, stimuleren schone brandstoffen). • betere afstemming tussen EU luchtbeleid en EU sectorbeleid (transport, industrie) enerzijds en nationaal, regionaal en lokaal beleid anderzijds. 	<p>Input leveren en onderhandelen over position paper.</p> <p>Input leveren voor bestuurlijke AIR conferentie in Brussel.</p>